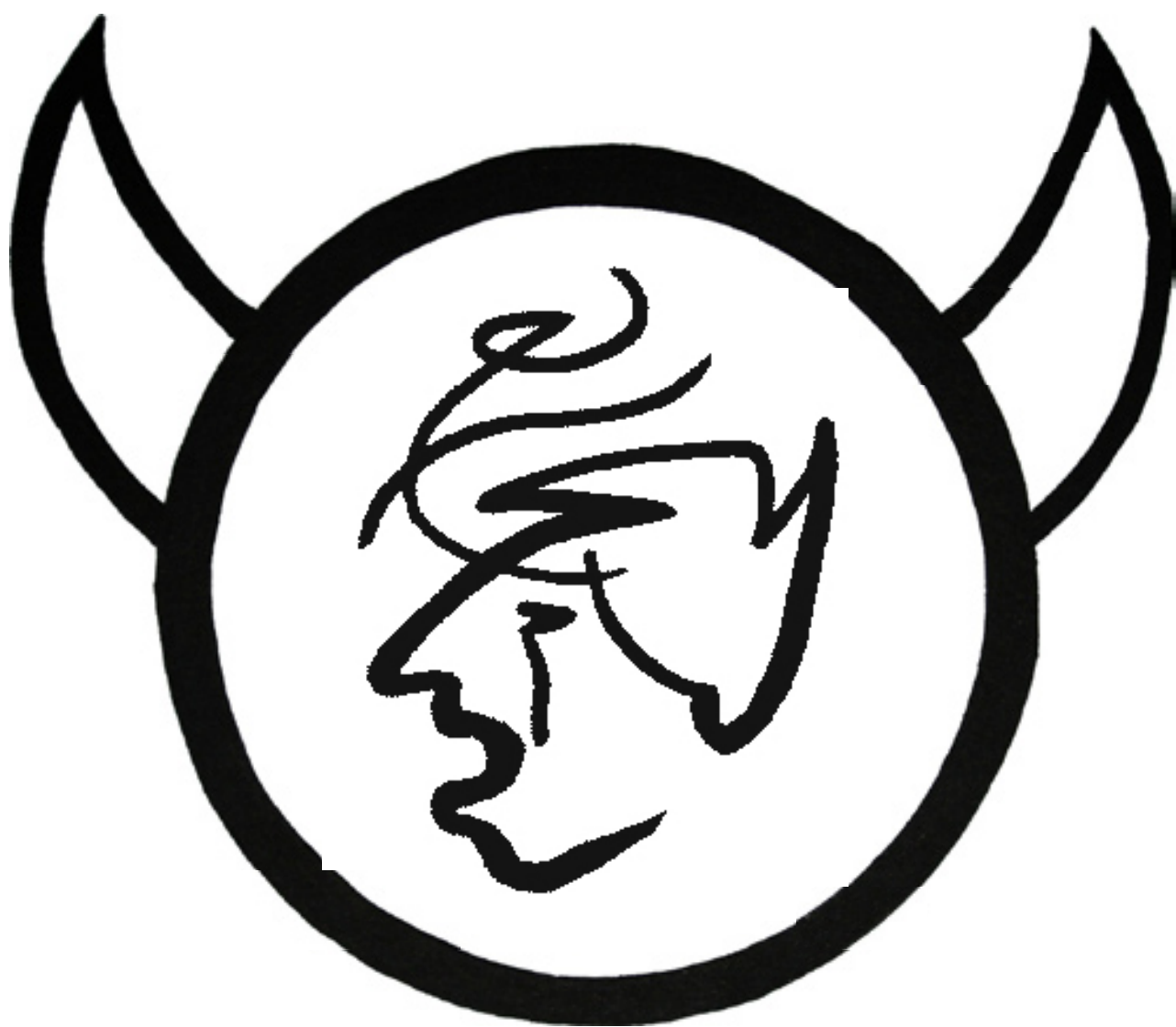

TOTEM

dobrušských skautů

LISTOPAD 2008

ÚVODNÍ SLOVO

Vážené čtenářky, vážení čtenáři, skauti,

nastal listopad, škaredý podzim. Už nemůžu tak snadno vyjít z domova a nasávat pohodlně melancholickou náladu odcházejícího léta jako minulý měsíc. To už je dávno pryč. Stejně pryč jako spadané listy. Stromy a lesy již pomalu svými barvami dohřívají. Vše je bez života, mrtvé. V mlžném ránu při procházce studeným lesem mi šustilo listů pod nohama, fotoaparát jsem klidně mohl nechat doma, okolní ticho se nedalo na kinofilm zachytit. Srnka přeběhla přes pole do druhého revíru, stala se pro mne v tu chvíli jakýmsi symbolem - utíká před zimou, stejně jako celá říše, v níž žije. Už jsem si ani nemohl leh-

nout na trávu a nechat se unášet podzimním vánkem daleko pryč od všedních starostí a lidského života, létat jako pták, jako drak, kterého ještě nedávno pouštěly děti na okolních kopcích. Chyběla mi modrá obloha bez mraků. Chyběla mi veselost a hravost přírody. A zřejmě ještě chvíli bude, známá fráze „zima ťuká na dveře“ nabude pomalu v platnost. Jak moc se ukáže již na sv. Martina.

Věrní čtenáři, stejně pochmurné jako podzim posledních dní bude i toto číslo. Jménem celé redakční rady se omlouvám. Tento Totem jistě nenaplní vaše očekávání. Proč? Bohužel nedorazil ani jeden článek od oddílů, který by mapoval činnost za uplynulý měsíc. Vinit může pouze sebe a

těšit se, že příště snad nějaký článek dorazí, jako tomu bylo doposud v uplynulých deseti číslech. Naopak mi je milou povinností upozornit vás na novou rubriku, jistě ji v čísle naleznete, a také vás pozvat ke čtení spousty ostatních zajímavých článků z různých střediskových akcí. Pozvánky, rozhovor a slibované zápisy ze starých kronik nechybí.

Krásné počtení jedenáctého Totemu, časopisu dobrušských skautů, přeji jménem všech, kteří se na vydání tohoto čísla podíleli

OBSAH TOTEMU

2 - ÚVODNÍ SLOVO
OBSAH TOTEMU

3 - TÉMA ČÍSLA
- OSOBNOSTI SKAUTINGU

6 - TIP NA VÝLET
- OPOČENSKÁ OBORA

8 - VYRÁBĚNÍ
- RÁMEČEK Z PŘÍRODNIN

9 - STŘEDISKOVÉ DĚNÍ
- PODZIMNÍ OHEŇ
- HRACHOVKA NA HEJDĚ
- R+R: VÝPRAVA DO LOMŮ AMERIKA

14 - ZÁPIS ZE STŘEDISKOVÉ SCHŮZE

16 - POZVÁNKY
- OVÁREK
- CESTOVATELSKÉ VEČERY
- BANG!

19 - ROZHOVOR S...
...MARUŠKOU SMOLOVOU

22 - ZE STARÝCH KRONIK

24 - VÝZVA
- UZÁVĚRKA
- V PŘÍŠTÍM ČÍSLE...
- TIRÁŽ

25 - CITÁT

TÉMA ČÍSLA

OSOBNOSTI SKAUTINGU

Známe je všichni. Tedy aspoň trochu. Nebudeme si nic nalhávat - nutné zlo. Nudné minuty na schůzkách, kdy se nám vedoucí snažil nacpat do hlavy, že zkratka A.B.S. nemá nic společného s motoristikou, ale že je to monogram zakladatele českého skautingu. Pojďme si společně udělat krátký exkurz jmény nejen českého skautingu. Třeba to nebude taková nuda - znáte všechny a všechno? Poučte sami sebe ..

Lord Robert Baden-Powell
(* 22.2.1857 - + 8.1.1941)

Zakladatel skautingu v Anglii Robert Baden-Powell, celým jménem Robert Stephensen Smyth Baden-Powell, se narodil 22. února 1857 v Londýně, jako šestý syn (celkem měl 7 bratrů) v rodině profesora geometrie na Oxfordské univerzitě Harry Baden-Powella. Zde prožil i své dětství. Jako malý chlapec pozoroval zvířata v příro-

dě a naučil se poznávat stopy zvěře.

V devatenácti letech se stal příslušníkem jezdeckého pluku v královské armádě. Sloužil v Indii, Afghanistanu, Slovinsku a Chorvatsku. V roce 1895 byl převelen do Afriky. Ze zkušeností, které načerpal v bojích, použil to nejlepší pro výchovu chlapců v nové organizaci. V roce 1907 zorganizoval tábor na ostrově Brownsea a to je dnes považováno za počátek skautského hnutí.

V roce 1910 odešel z armády, aby se mohl plně věnovat skautingu. O čtyři roky později využívá příběhy Mauglího pro výchovu mladších skautů – vlčat. V roce 1917 připravil program pro starší skauty – rovery.

Napsal knihu: Scouting for boys (Skauting pro chlapce). Dlouhá léta působil se svou ženou Olave ve světovém náčelnictvu

8. ledna 1941 Robert Baden-Powell umírá v africké Keni.

Ernest Thompson Seton
(*14.8.1860 - +23.10.1946)

Narodil se sice 14. srpna 1860 Anglii, ale vyrostl v Kanadě a později žil ve Spojených státech. Od mládí tíhl ke studiu přírody. Byl to uznávaný spisovatel a ilustrátor přírodovědeckých publikací. Nejznámějšími a nejdůležitějšími knihami jsou Dva divoši, Rolf zálesák a Kniha lesní moudrosti.

Zásadní zlom v jeho životě znamenal rok 1902, kdy motivoval partu chlapců, která byla postrachem na jeho pozemcích, k založení prvního woodcrafterského kmene.

Když bylo v USA založena skautská organizace, připojil k ní své „Indiány“ a stal se prvním náčelníkem amerických skautů.

Po vstupu USA do války odešel ze skautské organizace a znovu vybudoval Ligu lesní moudrosti. Za své zásluhy o Boy Scout of America byl v roce 1926 vyznamenán nejvyšším vyznamenáním BSA Stříbrným bizonem.

23. října 1946 Ernest Thompson Seton umírá a jeho popel byl

rozsypán z letadla na okraji Skalistých hor poblíž Santa Fe.

Antonín Benjamin Svojsík
(*5.9.1876 - +17.9.1938)

Byl pedagogem a zakladatelem českého Junáka, jeho propagátorem a organizátorem.

Svojsík (původně Antonín František) se narodil jako druhý ze čtyř synů. Byl pohybově nadaný a od mládí se chtěl stát profesorem tělocviku, což se mu splnilo. Ale také rád zpíval a stal se členem Českého pěveckého kvarteta. Zde také získal jako nejmladší přezdívku Benjamin.

Se skautingem se Svojsík seznámil v roce 1910 a v dalším roce se o prázdninách vydal do Anglie. Vrátil se nadšený a začal překládat knihu Scouting for boys od R. B. Powella. Ale uvědomoval si, že není možné přesně přenést anglický skauting do českých poměrů. Knihu nakonec nevydal.

Po prázdninách 1911 sestavil Svojsík první skautský oddíl. Radil se s významnými odborníky a získal pro spolupráci další známé osobnosti, např. profesory Čádu, Drtinu, Masaryka, Kramáře apod. V roce 1912 vydal knihu „Základy Junáctví“, do které

přispěla řada dalších spisovatelů a profesorů - M. Aleš (nakreslil obálku), A. Jirásek, K. V. Rais, dr. J. Guth-Jarkovský a další.

V roce 1912 o prázdninách vedl Svojsík první skautský tábor nedaleko hradu Lipnice. Tábor měl 13 účastníků, mezi nimi např. Jiří Wolker, Rudolf Plajner, prof. MUDr. J. Charvát. Svojsík vyličil obraz tohoto tábora v brožurce Den v táboře Junáků. Známy je také Skautský deník Jiřího Wolke- ra, kde básník popisuje své zážitky z tábora na stejném místě z roku 1916.

Svojsík se nejprve pokusil začlenit vznikající skautské oddíly do Sokola, kde ale neuspěl. Založil tedy 15. června 1914 samostatný skautský spolek Junák - český skaut, jehož prvním starostou se stal městský fyzik dr. Čeněk Klika.

V roce 1915 začal Svojsík vydávat časopis Junák, který udržel vydávat i v těžké válečné době. Skauti pracovali ve prospěch Červeného kříže, ale nebyli využíváni pro válečné účely. V roce 1918 bylo v Praze asi 300 skautů a ti se zapojili plně do služby Národního výboru. Byla vytvořena skautská pošta, která se spolehlivě starala o doručování zásilek v revoluční době.

V době první republiky pracoval Svojsík v ústředí skautské organizace a skauting stále získával jak nové členy, tak i na dobré pověsti. Vznikaly další skautské organizace s mírně odlišnými názory. Pod vlivem hrozby fašismu se Svojsíkovi nakonec podařilo český skauting sjednotit a v roce 1938 vznikl „Junák - svaz skautů a skautek RČS“.

O prázdninách 1938 odjel

Svojsík do Ruska, aby se seznámil s výchovou ruské mládeže. Také chtěl z vlastního pohledu poznat nové směry v ruské tělovýchově. Únavu, již přinášelo nepohodlí cesty, nezvyklou stravu a úmorná vedra snášel dost těžce a s velkým sebezapřením se vrátil domů 2. srpna 1938. Za týden ulehl s horečkami, které stoupaly i přes všechnu lékařskou péči, dostal zápal plic a 17. září v 9 hodin dopoledne zemřel. Tři tisíce junáků doprovázelo svého náčelníka na památný Vyšehradský hřbitov.

Olave Baden-Powell
(* 22.2.1889 - +25.6.1977)

Rozená Olave St.Clair Soames, byla spoluzakladatelka Světového sdružení skautek (WAGGGS) a manželka Roberta Baden Powella, zakladatele skautského hnutí.

Byla světovou náčelnicí skautů. Za první světové války, v letech 1914 – 1918, se skauti i skautky velice osvědčili. Olave měla dvě malé děti, a přesto odjela do Francie a podílela se na práci v útulku pro vojáky. V roce 1916 ji zvolili náčelní anglických skautek. Za rok se jí narodilo třetí dítě. Později manželé Baden – Powellovi pečovali i o tři osiřelé neteře, vychovávali tedy šest dětí.

Anna Berkovcová

Dr. Anna Berkovcová je spoluzakladatelka dívčího skautingu u nás.

Emilie Milčicová

Emilie Milčicová byla první náčelní skautek u nás.

Vlasta Koseová

Společně s dr. Rudolfem Plajnerem stála u znovuoživení Junáka 23.9. 1968 v Praze, a také u prvotního založení dívčího skautingu u nás. Bylo to v lednu roku 1915, kdy je z iniciativy Vlasty Štěpánové-Koseové založen Odbor pro dívčí výchovu skautskou.

Frederick Russell Burnham (*11.5.1861 - +15.9.1947)

Major Frederick Russell Burnham byl americký spisovatel. Jeho myšlenky částečně ovlivnily zakladatele skautingu, Roberta Baden-Powella. Jeho nejznámější knihou je Skautem ve dvou zemích.

Popelka Biliánová (* 27.1.1862 - + 3.7.1941)

Tuto spisovatelku můžeme považovat za bezprostřední předchůdkyni českého dívčího skautingu. Začala některé skautské prvky uplatňovat ve svých „prázdninových osadách“ pro dívky už od roku 1912. P. Biliánová se však s dívčím odborem brzy rozešla a pokračovala ve své původní činnosti, neboť její sipse konzervativní koncepce brzy vedla k rozporu se skupinou Dr. Berkovcové .

Použité zdroje:

www.wikipedia.cz

www.skauting.cz/brno

Základy Junáctví

TIP NA VÝLET

OPOČENSKÁ OBORA

Takhle nějak zněl Běnuv mail:

„Zdravím Tě a chtěl bych poprosit, zda-li by bylo v Tvých silách napsat opět nějaký ten tip na výlet do Totemu. Nejlépe nějaký ryze podzimní (nějaká obora, park, cokoliv...).“

Podzim? Zdá se mi, že jde o výjimečné období. Chybí mu ta radost jara, ospalost léta i ticho zimy. Příroda horečně pracuje, i když je to z našeho pohledu spíš destrukce. Ale kolik práce dá každému hmyzákovu nebo obojživelníkovi najít si na zimu úkryt! Kolik toho medvěd musí sníst? Kolik práce musí dát to přebarvování listů!

Podzim je dobou, kdy jsme vnímavější k našemu vnitřnímu světu. Když nosím suché větve na oheň a hrabu listů, jako bych měl pocit, že i já jednou zestárnu a uschnu. Podzim dává prostor k zamyšlení a změně, která je cítit i venku kolem nás. Je škoda, kdybychom to chápali jen jako příčinu k depresi.

Podzimní cesty jsou také něčím výjimečné. Na cestách už zdaleka není tolik lidí jako před pár měsíci, člověk se může živit tím, co roste u cesty, houbová smaženice patří k vrcholným čundrovým zážitkům. Fotky z cest jsou nebarevnější z celého roku. Horská příroda nabízí úchvatné divadlo v podobě jelení říje.

Jak píše ve své knize Malování podzimu Jaromír Wolf:

„Blížil se podzim, já jsem uvažoval o způsobu volného času, a když jitra voněla mlhou a měsíc září se stával hoden svého jména, rozho-

dl jsem se pro sekýru, jejíž ostří je zbrusu do úhlu zaručujícího dobrou štěpnost bukových polen. Rozhodl jsem se pro pánev, slaninu a boby, javorový cukr a plecháček kávy, která voní v záři táborového ohně zcela jinak, než na pracovním stole. Rozhodl jsem se pro cestu, která končí u řeky, kterou je třeba překročit broděním.“

Nemohl jsem vynechat tento podzimní úvod k dalšímu tipu na výlet. Podzim je totiž třeba důkladně vnímat, abychom objevili jeho krásu.

Jenže teď je listopad a venku už to není na nějaké velké výletování. A tak když Běna navrhl oboru, proč se nepodívat třeba do té, která je k Dobrušce nejbližší – do obory opočenské. Když jsem pročítal bakalářskou práci Ládi Čepelky, kterou o této oboře napsal, dozvěděl jsem se mnoho zajímavého. Tak bych se rád o něco z toho s vámi podělil.

Obory vznikaly už ve starém Římě, na našem území pak v průběhu 13. století. O opočenské oboře existují první zmínky již na konci století šestnáctého. V té době měla rozlohu 1120 ha, což je asi pětikrát více než dnes.

Příčinu zakládání obor musíme hledat uvnitř člověka. Lovecký pud, který je především mužům vrozený odnepaměti, přivedl časem stavy lovné zvěře na minimum a bylo nutné pro ni zřídit speciální území, kde by byla zvěř pod kontrolou.

Není jednoduché vybrat zvěř

pro společný chov v oboře – kvůli rozdílnému chování, zvykům, nebo vzájemnému křížení. V opočenské oboře se chovají tři druhy vysoké zvěře – daněk, muflon a jelen sika Dybowského.

Daňků skvrnitých je v oboře asi 90 ks, jde o zvíře menší než jelen, které poznáme především podle lopatkovitého paroží a bílých skvrn na zádech. Daněk dvakrát v roce přebarvuje srst, podruhé se tak děje právě na podzim, kdy také můžeme zaslechnout dančí řev – projev samčí říje. V této době mohou být daňci i značně nebezpeční.

Muflonů bychom napočítali v opočenské oboře asi 190 ks. Jsou to vlastně jediné původní evropské ovce. Mají i podobné projevy – mufloní stádo poznáme již z dálky podle bečení. Charakteristickým znakem samců tohoto druhu jsou zahnuté rohy zvané toulce. Malé toulce mohou mít i muflonky. Setkání s tímto zvířetem v přírodě je opravdovým zážitkem. Právě v listopadu a prosinci mají mufloni říji, mláďata se rodí v červnu.

Jelen sika Dybowského pochází z Dálného Východu. V zimě má tmavší barvu než v létě. U nás žije jen v oborách, a to až od začátku 20. století. Protože by byl zřejmě schopen z přírody vytlačit našeho původního jelena lesního, je dobře, že je jeho výskyt omezen na obory. V opočenské žije asi 25 ks tohoto druhu.

Do opočenské obory se dostaneme dvěma vchody – hlavní brána je na severozápadním okraji u silnice z Opočna na Očelice a Přepychy. Jestli znáte pískovcové sochy jelenů z nádvoří opočenského zámku, tak ty se dříve nacházely právě u této brány. Druhý vchod najdeme na opačné straně obory při obci Malá Záhor-

nice. Obora je přístupná od 8:00 do 16:00 po šestikilometrovém okruhu zpevněných asfaltových cest, ovšem kromě doby konání loveckých akcí – a to bývá právě v podzimním období. Chceme-li si tedy poslechnout říji muflonů, nebo jelenů sika v opočenské obore, musíme mít rozmyšlený také náhradní program – není jisté, jestli zrovna nejsou tato zvířata pod palbou lovců.

Pěkný zbytek podzimu přeje

Jezou

Použité zdroje:

Čepelka, Ladislav: Historie a poměry obory Opočno. Bakalářská práce, Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně

Wolf, Jaromír: Malování podzimu. Edice Letokruhy, knihovnička časopisu Roverký kmen, vydalo TDC Junáka.

internetová encyklopedie Wikipedia stránky Obora Opočno: <http://www.kcmopocno.estranky.cz/clanky/obora-opocno>

VYRÁBĚNÍ

RÁMEČEK Z PŘÍRODNIN

Malá podzimní inspirace aneb proč se při procházce v lese občas sehnout k zemi...

Potřebujeme: kukuřičné šustí a další libovolné přírodniny (zde slabé větvičky, čepičky žaludů, makovice, šupiny smrkové šišky, lisované listy), dále lepidlo, nůžky, tužka, pravítko, karton, barevný či bílý papír na podlepení fotografie, provázek, příp. řezací nůž.

Postup: Do obdélníku z kartonu (zde 18 x 23 cm) vystříháme (příp. vyřízneme) otvor pro obrázek (zde 10,5 x 14 cm). Na takhle připravený rámeček už můžeme začít lepit listy kukuřičného šustí. Přilepíme je na vrchní straně, zahneme dozadu a tam znovu upevníme lepidlem. Aby se listy při zasychání neodchlipovaly, přichytíme je pomocí kolíčků na prádlo.

Listy kukuřice použijeme jen na strany rámečku. Do rohů nalepíme různé přírodní drobnosti dle své libosti. Necháme dobře zaschnout.

Rámeček už je téměř hotový – zbývá jen na zadní stranu přilepit provázek na zavěšení a čtvrtku s fotografií nebo obrázkem.

Nepodaří-li se vám už nasbírat dostatek přírodnin, nezoufejte.

Rámeček můžete s trochou fantazie vyzdobit čímkoli.

Tak ať se vám práce vydaří!

STŘEDISKOVÉ DĚNÍ

PODZIMNÍ OHEŇ 4.10. 2008

HRACHOVKA NA HEJDĚ 11.10. 2008

Jednoho sobotního říjnového rána (přesněji 11.), se po půl osmé ráno sešlo na vlakovém nádraží 6 Mohykánů a 6 roverů (rangers byly pozvány také, ale žádná nedorazila). Po zakoupení lístku jsme vyrazili směr Dědov. Vzhledem k výluce vlaků jsme byli donuceni strávit cestu z Nového Města až do Dědova v autobuse. Zabrali jsme celou zadní část. Cestu krátil Macháček (a AntiMacháček – opačné hodnocení) a velmi vtipná příhoda. Vlasta, poté co dojezdil svoji sušenku a chtěl se zbavit obalu, využil situace, kdy autobus zastavil na zastávce a otevřené dveře, kde právě seděl, odkryly odpadkový koš. Dobře mířená rána se však odrazila od hrany a obal od sušenky spadl na zem. Chvilé váhání a rozhodné „Ano“. Vlasta vylezl z autobusu, aby odčinil svůj neúspěch. Když tu náhle se dveře zavřely. Mocné mávání Vlastových rukou přinutili řidiče opět ho naložit. Po zbytek cesty se nic dalšího nepříhodilo.

Konečně zastávka Dědov. Klasickou cestou jsme se vydali až na Hejdu. Malé občerstvení, protože chuť hrachu na prázdný žaludek nedělá dobře. Rozdělili jsme se na dvě skupiny. Vždy po třech Mohy-

kánech a třech roverech. A teď teprve začalo to pravé. Vyzbrojeni flusačkami a kapsami plnými hrachu jsme našli vhodné místo pro bitvu. Cvrčkovy půjčené oranžové kraťasy sloužily jako vlajka na dobývání. Po necelé půlhodině se útočníkům zásluhou LG podařilo zvítězit. Následovala krátká pauza na občerstvení a dohady, co dál. Další náplní bylo prolézání místní „kanalizace“. Vše možné prolézačky, plížičky, vylézačky a jiné skalní dobrodružství nám začalo zpříjemňovat krásné počasí. Slunce svítilo, ptáčci zpívali a výhled do okolí se prodloužil. Po návratu si útočníci vyměnili pozice s obránci a hrách začal znovu létat. Po přibližně stejné době jako předtím útočníci uspěli. Tentokrát zásluhou MiniMogice. To už bylo něco po poledni. Byl proto čas na oběd.

Poslední plánovanou akcí dnešního dne bylo slaňování blízké skalní stěny. Po důkladném Tinkově výkladu jak na to a o bezpečnosti, uvázal lano kolem stromu, navlékl se do sedáku a slanil dolů. Pokud si dobře pamatuji, tak se dolů po laně spustili téměř všichni a pro některé to bylo poprvé. Vše proběhlo bez problémů a určitě se

to líbilo.

Přišel čas odchodu, tak všichni dojedli své zbytky, uklidilo se a šlo. Původní plán byl dojít až do Žďáru, ale vzhledem k výše zmínované výluce a tomu, že autobus ve Žďáru nezastavil (my nevěděli, kde by nás naložil), jsme se rozhodli dojít raději zpět do Dědova. Půlhodina volného času v místě odjezdu rozpoutala další neřízenou hrachovou válku. Vlaková zastávka v Dědově by mohla vyprávět. Cesta zpět ubíhala rychle. Všichni jsme byli po tak náročném programu unaveni. Busem zase zpět do Nováče a vlakem do Opočna. Do Dobrušky takhle pozdě vlak nejedí. A vzhledem k tomu, že autobusy do Dobrušky jezdí ve všední dny, v neděli a ve státem uznávané svátky a my tam byli v sobotu (jediný den, kdy nic nejelo), následovala pěší cesta po kolejkách na první přejezd a pak dále po silnici až domů. Příchod byl kolem sedmé večerní.

Věřím, že se akce povedla a že se i líbila. A děkuji všem, kteří se zúčastnili.

ODDÍL ROVERŮ

VÝPRAVA DO LOMŮ VELKÁ A MALÁ AMERIKA 17. – 19.10. 2008

Když jsem přemýšlela, jak uložím a poskládám všech 7 skautů (a další 3 členy naší rodiny) do našeho malého panelákového bytěčku 2+1, sama sobě jsem se smála. Přišlo mi to však reál-nější, než se snažit projít kolem nebezpečných lomů pozdě večer potmě a hledat místo k přespání. Druhý den mi dali všichni za pravdu...

Rozhlédne-li se nezasvěcený turista po krajině kolem Mořiny, na první pohled neshledá nic zvláštního. Lesy a pole v mírně kopcovitém terénu, v údolí vesnička. Ten druhý pohled je ale jiný. Kousek za vesnicí se rozprostírá podivná oblast vápencových dolů s příměsí typicky červeného jílu připomínající Divoký Západ. Celý systém několika větších a spousty menších lomů (celkem 18) začal vznikat už v roce 1891. Čím byly jednotlivé lomy hlubší, tím kvalitnější a žádanější byl těžený vápenec. S podivem až v roce 1963 došlo k prvnímu velkému neštěstí, které pak následoval řetězec dalších nehod. Kolmé stěny lomů se začaly sesouvat do hlubin a v nejspodnějších patrech, kde se vápenec odstřeloval dynamitem, došlo k narušení stěn jeskynního systému s podzemními vodami a některé lomy byly během několika málo hodin zatopeny.

Lom se všemi „nej“ je samozřejmě Velká Amerika. 800m dlouhá, 150m široká a 60m hluboká a z části zatopená gigantická díra v zemi láká turisty, horolezce i potápěče. Všem má co nabídnout. Týrkysová voda, v některých mís-

tech až 21m hluboká, je báječná na koupání i potápění a skrývá nejedno tajemství - prolézačky ze starých vraků těžebních strojů a vozíků, jedinečné živočišné osídlení – sumci a raci, bohužel i (jak jsem se nedávno dočetla) lidské ostatky... Kdo se chce ale vykoupat, musí si slanit několik metrů dolů na boční cestičku.

Vstup do všech těchto krásných adrenalinových lomů je bohužel zakázán pod pokutou několika tisíc korun, ale zákazy jsou od toho, aby se porušovali, ne?

Zákaz jsme tedy porušili, slanili a zkusili na vlastní kůži říjnovou teplotu modravé vody.

Těsně nad hladinou je částečně

Ještě nedávno končila Hlavní štola ve stále aktivním lomu, kde tento východ strážili hlídací psi, a dost špatně se dalo dostat ven. Dnes je tato cesta neprodyšně zatarasená asi 10 minut za Malou galerií.

Celý systém štol a postranních chodeb je uspořádán do pěti pater. Přístupné jsou však pouze do 3. patra, a to pouze ze Supího lomu. Z internetu jsme měli stručné charakteristiky vstupů do štoly z různých lomů. Všechny jsme sice našli, ale všude byly chodby zatarasené nedobytnou mříží. Až teprve náš poslední pokus se vydařil a našli jsme vstup do Hlavní štoly. Museli jsme se protáhnout dvěma velmi zúženými místy, ale všichni jsme to bravurně zvládli. Odměna byla veliká!

V podzemí jsme strávili přes 2 hodiny a prolezli jsme úplně všechny skulinky! Největším zážitkem byla Hagenova štola, kde jsme si přečetli pověst k tomuto místu. Odvážlivci pak 3x zazvonili na kolejnici a teď jen čekají, až si pro ně Hagen do roka a do dne přijde...

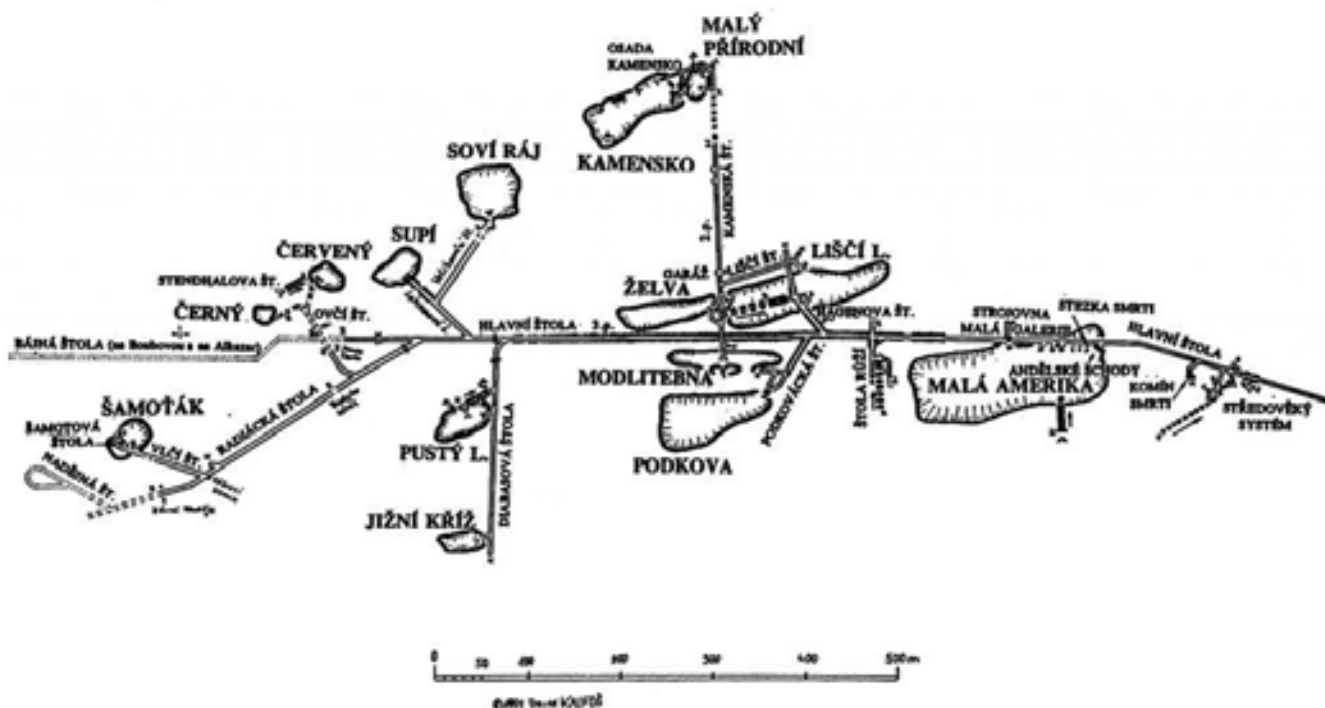
zatopená jeskyně, která prý spojuje Velkou Ameriku a sousední Mexiko. Výjev těchto dvou lomů je opravdu fenomenální! U Mexika jsme potkali jedno zdejší zvířátko – pěkně vypaseného kance.

Protože Mexiko je daleko hůře přístupné a potřebovali bychom asi tak 50x delší lano, nechali jsme si toto dobrodružství na příště a pokračovali jsme dál k odlehlejší

oblasti Malé Ameriky. Cestou nám v údolí skrz mlžný opar probleskly věže Karlštejské. Oblast Malé Ameriky vznikla kvůli vývozu vápence z lomů na povrch. Lomy jsou propojeny důmyslným systémem chodeb. Nejdelší je Hlavní štola (3km). Je na úrovni 3. patra chodeb a spojuje vstupy z menších lomů (Supí, Červený, Černý, Pustý, ...) s Malou galerií nad Malou Amerikou.

2.,3. patro - západ

2p 390 m n.m.
3p 375 m n.m.

Viděli jsme i systém, kterým se vyvážel vápenec do vyšších pater - velká ozubená a hlavně rezavá kola, svážné štolý, většinou zatočené.

Když jsme vylezli zpět na zemský povrch, sluníčko už skoro zapadalo. Protože docházela voda,

byli vysláni ti nejzdatnější, aby vodu donesli z nedaleké Karlovy studánky.

Ostatní mezitím připravili ohniště a místo na spaní. Večer jsme uvařili nějakou tu polívku a čaj. U ohně jsme hráli macháčka a rozebírali zážitky z celého dne.

Netrvalo dlouho a všichni jsme zalezli do spacáků. Na tuto noc jen tak nezapomeneme. Někteří z nás v noci nemohli zimou spát. Když jsme se ráno probudili, tak jsme nemohli věřit svým očím. Někdo měl jinovatku na spacáku, jiný na karimatce, nebo na batohu. Opravdu zážitek!!! Naštěstí brzy vysvitlo sluníčko a to nám rozešlo zmrzlé kosti.

Po brzkém vstávání jsme se vydali na prohlídku Karlštejna. Byla to velmi pěkná podívaná. Někteří z nás tam byli poprvé a moc se jim tam líbilo. Jelikož nikdo z nás o prohlídku moc nestál, tak jsme se podívali jen na nádvoří, udělali pár fotek a šli jsme na vlak do Prahy.

Kačka a Doktor

ZÁPIS ZE STŘEDISKOVÉ SCHŮZE

ZÁPIS ZE STŘEDISKOVÉ SCHŮZE KONANÉ

DNE 21. 9. 2008 (P. O.) DOBRUŠCE č. 524 07

4) Zpráva z KRT, ORJA a Věže

1) Registrace na rok 2009

- na střediskové schůzi byla odsouhlasena tato výše registračních poplatků:

→ děti 300,- / osoba
↓ dospělí - zorní, odborní, přáteli 200,- / osoba
účastníci 100,- / osoba

- dále je potřeba aktualizovat údaje na registračních listech, které každý člen v vyplnění dle otázky

2) Potvrzení členství oddělovatelů schůzek

byl předložen také návrh na dostupný materiál (školy, školky, informační centrum ...)

3) Propagace možnosti uskutečnit se schůzkou ráhlačnou v Dobrušce úhlačnou a úhlačnou schůzkou
(členové a počet účastníků bude upřesněn)

4) Hodnocení a vyúčtování látorů

- středisková rada sledovala a schválila vyúčtování látorů; provedla jejich hodnocení a kontrolu.
- možnost zapůjčení DVD a fotografie

5) Propagace vyúčtování dolací

- poskytnutí dolací k látorům a dolacím látorům a v členění oddělovatelů. Ostatní provozy dolací budou vyúčtovány po kartě fahlu od VČE na elektrinu.
Tímto souhlasí, pokud se nepodají k látorům dolací k látorům na střední č.p. 512, tudíž usilovat o půjčku k Fordu. Otvorí nemovitosti na střední.

6) Přijata opatření na vyúčtování látorů a společenské místnosti v následující době sezení

JUNÁK
- svaz mládeže a školní ČR
sestava Dobruška
Dobruška č. 524 07
11801 Dobruška
IČO: 45842811 z. 6. 5. 07

Antena
P. O.

4) Tatorty 2009

- popředený termíny a lokality na 98% takto:

Olšiché Látorů 19. - 18.9. 2009 shauli, shaulby
19.9. - 1.8. 2009 stěla, světlušky
1.8. - 10.8. 2009 „Vegač“

Masly 12.9. - 19.9. 2009 „Medá'ha“

5) Program na následující období

- vyřizování termínů a dohodnutí rozpisů akcí

4. 10. 2008 - „Podzimní oheň“ - ligáča dopoledne + sotohu
- opitání ruti, soulti
- pomítání a látorů pro děti a rodiče

1. 11. 2008 - „Ovárek“ → pro dospělé členy stědišha
- pomítání v Holanotska

5. 12. 2008 - Hihula's pro členy stědišha

+ 6. 12. 2008 - pro výžnost ???

prosinec 2008 - „Emelínch“ - Olšiché Látorů

leden 2009 - Těhřatova stěha

23. 1. 2009 - výroční sněm stědišha

24. 2. 2009 - shaulby' fles + KD + Dokušče

4. 4. 2009 - „Jarní oheň“

25. 4. 2009 - přepara majby

30. 4. 2009 - starší majby, přírod, čarodějnice

1. 5. 2009 - Shaulby' maj - na náměstí ?

16. 5. 2009 - ohřevní hoto Grosithonyel nároci (v Dokušče?)
pro shauly a shaulby

Šopsala KATKA POTČKOVÁ - Bločhora'

POZVÁNKY

PRO VŠECHNY

JUNÁK
Dobruška
www.dobruskacztenak

... skauting pro život

SKAUTSKÉ STŘEDISKO DOBRUŠKA
zve všechny rovery, dospělé skauty,
rodiče dětí a příznivce

na

SKAUTSKÝ OVÁREK 2008

aneb

„nejen chlebem skaut jest živ“

(...ale také promítáním, informacemi a plánováním...)

v sobotu 8.11.2008 odpoledne

v klubovnách v Domašínské ulici.

Na programu: po poledni aktivisté zatopí pod kotli, hodí do nich čtvrtku prasete a narazí soudky s limonádou (a podobným splachem pro dospělé) a připraví promítárnu a Koňobar. A zatímco maso bude bublat, proběhne:

15:00 Rozšířená středisková rada všech činovníků, vedoucích, bafuňářů a přátel, kteří pomáhají nebo chtějí pomáhat:

- informace o zahájení skautského roku (– předběžné stavy registrací),
- plán činnosti a termíny včetně táborů, příprava Mikuláše a Vánoc
- další organizační věci (krojová výbava, trička apod.)

17hod+/- Promítání z táborů 2008, hlavně z Expedice Holandsko 2008
(tohoto promítání se mohou zúčastnit i mladší účastníci, kteří tam letos byli)

18hod+/- Diskuse v Koňobaru, ovárkové hody (– chléb, křen, hořčice dle libosti. Limo, káva i (méně skautský) splach 12 stupňů na mastnotu od věrných sponzorů taktéž zajištěn.)

- Zábava jakéhokoliv dalšího druhu pro slušné dospělé – zpěv, kytara, veselost atd. ☺...) až do úplného konce. (I dospělí si přece mohou hrát...)

Vstup menších dětí není zakázán, ale bude lepší, když přijdou spíše na skautského Mikuláše v pátek 5.12. od 16.30, (případně i v sobotu 6.12. odpoledne, pokud se dohodneme na pořádání Mikuláše i pro širokou veřejnost) ...☺...

Skautské středisko děkuje všem přátelům, sponzorům, činovníkům, jakož i Královéhradeckému kraji, Ministerstvu školství a Junáckému ústředí za projevenou přízeň a práci pro krásné dětství našich dětí.

A PROTO: PŘIJĎTE POBEJT!

Na Vaši účast se jménem střediska i osobně těší:

Ing. Petr Poláček a RNDr. Václav Pavel PhD.,
současný vedoucí střediska a jeho zástupce

ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENA

CESTOVATELSKÉ VEČERY

14.-15.11.

VE SKAUTSKÉ KLUBOVNĚ
V DOBRUŠCE

HLAVNÍ PROGRAM:

PÁTEK

19:00 ČERNÁ HORA (BÉNA)

20:00 NP V USA (ONDRA & PARIS)

SOBOTA

17:00 ALPY (DOKTOR)

18:00 UKRAJINA/ALBÁNIE (LENČA & TOMÁŠ)

19:00 ANTARKTIDA (VAŠEK)

20:00 MEXIKO (JANA)

+ BONUSY
TOUR DE FRANCE (KIM)
MONT BLANC (PETER)
A DALŠÍ ...

VELKÝ "BIRRA" SÁL
Po 17.11.2008 OD 9:00

BANG!

MANCATO!

BANG!

TURNAJ PRO ŠERIFY, BANDITY A ODPADLÍKY!!!

ROZHOVOR S ...

MARUŠKOU SMOLOVOU

Pro rubriku Rozhovor s ... jsme vybrali toto číslo Totemu známou ženu, skautku, dlouholetou vedoucí, nyní velice aktivní členku old-skautského oddílu. Pravidelně se účastní střediskových schůzek, když může, tak i střediskových aktivit, spoluorganizuje setkání pro old-skauty a ve výčtu záslužných činností bychom mohli pokračovat. Mnohé ale zjistíte sami v následujícím rozhovoru.

1) V kolika letech jsi začala skautovat?

Skautovat jsem začala v roce 1968, kdy došlo k obnovení činnosti Junáka. A to už mi bylo 23 let, když jsem plnila nováčkovskou zkoušku a skládala slib.

2) Kdo nebo co Tě ke skautingu přivedlo? Vzpomínáš si na svou první vedoucí?

Oslovila mne Aninka Langrová, moje první vedoucí, zda nechci pracovat v této organizaci a

vstoupit do oddílu. Protože jsem něco o skautech věděla od naší „paní domácí“ Alenky Ptáčkové, který byla skautkou před 2. světovou válkou v družině Vlaštovek a věnovala mi svůj turbánek, neváhala jsem a mezi skauty jsem vstoupila.

4) Jak se jmenoval Tvůj první oddíl?

Jak skautky přibývaly a ubývaly, měnil náš oddíl číslo, až vykrytalizovat v Dobrušskou dívčí dvojku (DDD).

5) Kde jste se scházeli a jak početný byl váš oddíl?

O tom se dost podrobně zmiňovala v Totemu moje zástupkyně sestra Lída Matoušková. (viz dubnový Totem č.4 – pozn. redakce)

6) Máš vůbec nějakou přezdívku? Všichni Tě znají „jenom“ jako Marušku.

Nemám.

7) Jaký je Tvůj nejsilnější skautský zážitek, který nám můžeš sdělit?

Silných zážitků mám mnoho. Ale nejsilnější zatím asi byl z tábora v Julínčině údolí v roce 1970 z posledního táborového ohně. Byla jsem tehdy stanovena strážkyní ohně. Bylo tam hodně hostů z okolních táborů (Kostelce v Orl. h., Bohdanče, Hradce Králové, Pardubic,...), členové okresní rady Junáka a místní činovníci. Oheň vzplál, ale jak rychle vzplál, tak stejně rychle zhasl. Moje chyba byla, že jsem si nezkontrolovala, kolik kletí daly sestry do pagody. Polilo mne z té ostudy horko, ale nevzdala jsem to. Zaklekla jsem k pagodě a foukala jsem do jiskřiček ve snaze oheň zachránit. Tu ke mně někdo přiklekl a foukal se mnou. Byl to okresní velitel br. Zdeněk Petrák (Vlk). Společnými silami jsme oheň rozdmýchali. Když už bylo zřejmé, že oheň opět neuhasne, tak jsme povstali a br. Vlk prohlásil přítomným: „Hle, jak symbolické! Naše skautské hnutí rychle vzplálo, ale bohužel ne na dlouho. (To už se vědělo, že budeme zase zrušeni.) Věřím, že zůstane aspoň pár jiskřiček, do kterých se v příhodné době foukne a naše skautské hnutí se opět rozhoří jasným plamenem.“ Bohužel se br. Vlk obnovy Junáka nedočkal, zemřel náhle, mlád, nedlouho po jeho zrušení.

8) Kde byl Tvůj první tábor a jaký byl? Pamatuješ si na svou první noční hlídku?

Můj první tábor byl vlastně Lesní škola v Potštejně, kam nás vyslalo středisko. Bohužel kvůli 21. srpnu (r. 1968, příjezd ruských okupačních armád na naše území – pozn. redakce) se změnila jen na kurz, protože se ukončila dříve,

vzhledem k situaci, a neměly jsme možnost složit zkoušky. Když se situace trochu uklidnila, jezdily jsme se sestrou Lídou ještě na přednášky do Prahy. Měly jsme štěstí na vynikající instruktorky. V Potštejně jsem také prožila svou první noční hlídku. Právě z 20. na 21. srpna od půlnoci do dvou hodin ráno. Bylo slyšet hukot letadel, hluk aut z nedaleké výpadovky na Brno. Teprve ráno 21. srpna nás přišel informovat, co se vlastně děje, br. Rudolf Pivec (Akela) a Jarka Šrámková, která přijela z Prahy. Navázaly jsme tam krásná přátelství, která trvají dodnes.

9) Jaké byly Tvoje začátky jako vedoucí? Měla jsi vždy jasný cíl „náplně“ schůzek/výprav/táborů?

Do vedení oddílu jsem, jak se říká, „spadla rovnou po hlavě“. Naše vedoucí Aninka Langrová nám ze zdravotních důvodů (mně a Lídě) svůj oddíl, jehož jsme byly členkami, předala. S cílem a náplní schůzek jsme zase až takový problém neměly. Odebíraly jsme časopisy

Činovník a Junák, obdržely jsme skripta pro vůdcovské zkoušky dívčího kmene, brožurky k plnění 1. a 2. stupně zdatnosti, brožurku k odborkám a pracovaly jsme se skautskými Stezkami a deníky. Vedla se kronika. Řadu metodických příruček nám věnovala sestra Aninka, úžasný skautský zpěvník dostala Lída od d.p. Františka Slavíka, bývalého dobrušského

skauta, podařilo se vydat i několik nových věcí. V našem oddíle se hodně (díky Lídě) zpívalo. Mělo to své výhody. Stmelovalo to oddíl a byly jsme často zvány na různé akce pro zpestření programu. Sbíraly jsme zkušenosti od jiných vedoucích. Br. Václav Šolín nám vytvořil a věnoval kuchařské Stezky. Bylo to pro nás vodítko, co vlastně do skautské výcho-

vy patří a co ne. K probíraným tématům jsme zaměřovaly výpravy. Celotáborové hry vypracovala sestra Lída, který mi byla a je velkou oporou. Také vzpomínám na schůze střediska, kdy nás br. Světlík (tehdejší střediskový vůdce) vyzpovídal, jaká byla náplň našich schůzek, co se povedlo a co ne. Každou střediskovou jsme předkládaly plán činnosti oddílu na příští měsíc. Když si ho prohlédl, zeptal se, zda to zvládneme samy, nebo nám má na dané téma sehnat lektora.

10) Bylo nějaké dítě, které ti utkvělo z dob tvého vedoucí v hlavě?

Vzpomínám na všechny, s řadou se setkávám. Nejvíce však na ty „poslední“, která s námi jely na tábor do Julinčina údolí. „To už byla třída“. Sestra Lída zorganizovala minulý rok ke Dni sesterství setkání bývalého oddílu. Sešlo se nás hodně a bylo to hezké a příjemné vzpomínání.

11) Kdybys měla porovnat tehdejší a dnešní skauting, co Ti v něm nyní chybí a v čem je naopak lepší?

Těžko porovnávat, protože ji jiná doba, jiné požadavky společnosti a jiný životní styl. Mám pocit, že si málokdo uvědomuje, když se v dnešní době skládá skautský slib – a není to zřejmě ani nováčkům vysvětleno –, že je to vlastně forma přísahy. Slibujeme se zdviženou pravicí. A přísaha se svévolně neporušuje. Proto dříve narození skauti prohlašovali: „Skautem jednou, skautem navždy!“. Také v nás pěstovali vnitřní kázeň. Opravdové sesterství a bratrství. Byly jsme si vědomy, že podle chování každé z nás veřejnost posuzovala celé hnutí. Snažily jsme se, abychom skautům nedělaly ostudu. Slovo skauta bylo „jako slovo krále“. Být skautem pro nás nebylo chodit jen na dvě hodiny do schůzky jako do nějakého kroužku. Slib, heslo a zákon byly a jsou pro nás životním stylem a náplní, i když už zdraví a

věk nám nedovolují se zúčastňovat všech aktivit. Dnes jsou jiné možnosti. Ve vybavení kluboven, v navazování přátelství a cestování do ciziny. Snazší získávání informací na internetu. Vychází víc příruček i skautské beletrie. Také veřejná činnost i praxe vedoucích je proti nám delší, a to podstatně.

12) Co plánuješ dál konat v letošním roce v rámci dobrušského Junáka?

V letošním roce si žádné velké plány nedělám. Ani nemohu. Mám zdravotní problémy a starám se o tatínka, který letos oslavil 89. narozeniny. V rámci možností se ale budu snažit pomoci středisku tam, kde mé síly budou stačit.

ZE STARÝCH KRONIK

Z KRONIKY DRUŽINY KAMZÍKŮ

Schůzka 21.5.1968

Na schůzku přišel nový chlapec. Br. Rádce ho učil dva uzly, které se zkouší při slibu. My ostatní jsme se učili Junáckou hymnu. Když jsme ji uměli, hráli jsme hru. Br. J. Krejčí vysypal na stůl různé solitové obrazce například čtverečky, lžičky, kolečka apod... Potom je každý sám přebíral podle tvaru na hromádky na čas. V této hře zvítězil br. M. Henc. Rozcházeli jsme se v 18h 30min.

Schůzky se zúčastnili: Jirka Krejčí, Jirka Příbyl, Vláda Studnička, Petr Henc, Milan Henc, Vláda Suchánek

Na schůzce chyběl: Petr Tojnar (omluven)

kteří jsme zapili čajem. Po obědě jsme šplhali po laně, houpali se a honili. Při bitce jílovými kuličkami spadl br. Vl. Studnička do potoka. Bylo z toho hodně smíchu. Po této příhodě jsme uklidili popel a odcházeli domů. V lese br. J. Krejčí vzpomněl, že bychom měli nějak nazvat naše tábořiště a každému dát přezdívku. Vláda ihned dostal jméno „utopenec“. Naše základna se nazývá „Tábořiště praskajícího kamení“ podle opuky, která v ohni střílí.

Výpravy se zúčastnili: Jiří Krejčí, Vláda Studnička, Vladislav Suchánek, Jiří Příbyl, Petr Tojnar

Chyběli: Petr Henc, Milan Henc

Je to dost těžké se to naučit, ale bude to dobré, když jí budeme umět. Potom si prohlídl návrhy na vyzdobení klubovny, moc se nám to nepovedlo. Pak nám každému rozdal papír. Dostali jsme za úkol nakreslit pěknou krajinku a na druhou stranu napsat popis té krajinky. Podle pěkné kresby br. Krejčí rozhodl, kdo bude kreslit do zápisníku, a podle pěkného písma, kdo bude psát. Ale to už před klubovnou čekali Jestřábi. Tak jsme se rozešli. Naše schůzka skončila v 17 hodin.

Přítomni: br. Krejčí, br. P. Henc, br. Příbyl, br. M. Henc, br. Čiháček, br. Školník

Nepřítomen: br. Suchánek

Schůzka 4.12.1968

Naše družinová schůzka začala v 15,30hod. Zahráli jsme si „Kimo-vu hru“ a napsali otázky a odpovědi z vitríny. Po chvíli nám dal br. Krejčí malé obálky, v nichž byla rozstříhána zpráva, kterou jsme měli složit. Dalo nám to pěknou chvíli než jsme to složili. Zpráva zněla: „Napiš vojenské hodnosti, které ses měl naučit. Je jich 21.“ Dostali jsme papír, na který jsme je měli napsat. Po napsání nám br. Krejčí oznámil výsledky z „Kimo-vy hry.“ Nakonec jsme na stůl nakreslili dvě branky. Rozdělili jsme se na dvě mužstva a br. Krejčí nám dal pingpongový míček. Měli jsme se snažit foukáním dát druhému gól. Přišli „Havraní“ a tak jsme si zazpívali. Br. Krejčí nám řekl, abychom se naučili 5 národních a 5 junáckých písniček a celou morseovou abecedu. Naše schůzka skončila asi v 5 hod.

Přítomni: br. Krejčí, J.Čiháček,

Výprava 2.6.1968

Místo srazu bylo na Trojici. Bylo nás pět. Šli jsme do Mělčin, odtud lesní cestou po značkách k pokladu. Dalo nám dosti práce jej objevit. Když jsme ho našli, vyhlédli jsme si místo na tábořiště, rozdělali oheň a opékali buřty,

Schůzka 13.listopadu 1968

Naše družinová schůzka začala v 16 hodin. Hned na začátku jsme se usnesli, že schůzka se bude konat od půl čtvrté a že kdo přijde pozdě, strhne se mu jeden bod. Potom nás bratr Krejčí vyzkoušel z morseovky a přidáných písmen.

P. Školník, J. Příbyl, L. Veverka
 Nepřítomni: M. Henc, P. Henc,
 P. Tojnar

Schůzka 29.1.1969

Naši 4 družinovou schůzku v tomto roce jsme zahájili družinovým pokřikem. Program jsme začali Kimovou hrou, ve které naše družina poněkud zaostává. Zatím jsme pořád průměrní. Postřehovou soutěž už jen opakujeme, abychom nevyšli ze cviku. Po těchto dvou hrách jsme si rozdělili úkoly na příště. Bodovací úkol je skoro pokaždé zakončením naší schůz-

ky. Rozcházíme se vždy po uklizení klubovny a umytí schodů.

Na dnešní schůzce byli všichni naši členové: Zava, Tojnar, Veverka, Čiháček, Školník

VÝZVA

Máte dobrý nápad týkající se Totemu a chcete se o něj s námi podělit? Nebo máte dokonce příspěvek, který chcete uveřejnit? A nebo hodně fotíte a rádi byste doplnili některé články? Rádi s vámi budeme spolupracovat! Stačí napsat na níže uvedené e-maily nebo na centrální e-mail: obeznik.totem@seznam.cz.

Těšíme se!

UZÁVĚRKA ČÍSLA ...

ČTVRTEK 27.11. 2008

V PŘÍŠTÍM ČÍSLE ...

1.12.2008

- rozhovor s osobností dobrušského skautingu
- zápis ze střediskové schůze, z Ovárku aj.
- téma čísla, nová rubrika
- a mnoho dalšího ...

TIRÁŽ

REDAKČNÍ RADA: Ondřej Němeček - ondra.nem@seznam.cz
Petr Beneš - bena.kamzik@seznam.cz
Pavlína Čiháčková - pavlina.cihackova@seznam.cz
Veronika Štaffová - cga@seznam.cz

PŘISPĚLI: Ondřej Němeček, Jan Friede, Petr Školník, Marie Smolová, Roman Školník, Kateřina Drtinová, Pavlína Čiháčková

FOTOGRAFIE: Petr Poláček, Marie Smolová, Pavlína Čiháčková, Roman Školník

JAZYKOVÁ KOREKTURA: Ondřej Němeček

OBÁLKA (KRESBA): Veronika Štaffová

Za jakékoli pravopisné chyby, nepravdivé údaje apod. se omlouváme, není to naschvál!

Kdo začal, má hotovou půlku.

Horatius